

RADA FUNDACJI

Halina Bortnowska-Dąbrowska   Teresa Romer
Janusz Grzelak   Andrzej Rzepliński
Ireneusz C. Kamiński   Mirosław Wyrzykowski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Maciej Nowicki
Sekretarz: Piotr Kładoczny
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członek Zarządu: Dominika Bychawska-Siniarska

Warszawa, 26 listopada 2018 r.

STANOWISKO W SPRAWIE WSZCZĘCIA

POSTĘPOWANIA WOBEC DZIENNIKARZY TVN

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie wyrazić zaniepokojenie atmosferą, jaką kreuje Ministerstwo Sprawiedliwości, służby specjalne oraz większość parlamentarna wokół dziennikarzy TVN, którzy opublikowali materiał na temat grupy neofaszystów świętujących urodziny Hitlera. Dziennikarze stacji wykorzystali prowokację dziennikarską w celu ujawnienia działań grupy neofaszystów. W wyniku ich reportażu członkom zdemaskowanej grupy zostały postawione zarzuty, m.in. publicznego propagowania i pochwalania faszyzmu.

Kulminacja trwającej od kilku dni medialnej kampanii skierowanej przeciwko dziennikarzom TVN i samej stacji nastąpiła 23 listopada 2018 r., gdy Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego zjawiła się w domu operatora Piotra Wacowskiego, wręczając mu zawiadomienie o przesłuchaniu w charakterze podejrzanego. Działania takie stanowią nieproporcjonalną odpowiedź służb. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o ABW, służba ta jest odpowiedzialna za ściganie najpoważniejszych przestępstw związanych z bezpieczeństwem państwa, takich jak terroryzm. W analizowanej sprawie ciężko dopatrywać się takich zarzutów. Trudno również zrozumieć, czemu zawiadomienie o przesłuchaniu nie zostało dokonane w sposób rutynowy, przy pomocy poczty lub zawiadomienia telefonicznego.

Pomimo, iż kodeks karny nie zawiera definicji legalnej „prowokacji dziennikarskiej”, pod tym pojęciem rozumie się metodę dziennikarstwa śledczego, mającą z jednej strony na celu ustalenie lub wykrycie zachowań o podłożu patologicznym, kompromitującym, w szczególności nagannym z perspektywy społecznej w odniesieniu do osób pełniących funkcje publiczne, z drugiej zaś - skłonienie do dyskusji publicznej na ten temat i próbę wykrycia sprawców przestępstw zanim uczynią to podmioty uprawnione. Kodeks Etyki Dziennikarskiej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w punkcie 5 wskazuje że: w zbieraniu materiałów nie wolno posługiwać się metodami sprzecznymi z prawem i nagannymi etycznie; wyjątkiem jest dziennikarstwo śledcze, tj. tropienie w imię dobra publicznego - za wiedzą i zgodą przełożonych - zbrodni, korupcji, nadużycia władzy. Tego typu zachowania dziennikarzy zgodnie z doktryną powinny być objęte kontratypem – wyłączeniem odpowiedzialności, jeżeli spełniają następujące przesłanki: (1) dziennikarz obiektywnie spełnia wszystkie znamiona przestępstwa określonego w kodeksie karnym i jego czyn cechuje się wyższym niż znikomy stopniem społecznej szkodliwości; (2) prowokacja dokonana została w obronie ważnego, uzasadnionego interesu publicznego (społecznego); (3) prowokacja ma na celu zdobycie i upowszechnienie informacji faktycznych przy zachowaniu szczególnej staranności w

gromadzeniu materiału prasowego; (4) publikacja dotyczy problemu istotnego dla opinii publicznej. Na ważną rolę prowokacji dziennikarskiej jako elementu działań strażniczych dziennikarzy wskazuje również Europejski Trybunał Praw Człowieka, m.in. w wyroku z 24 lutego 2015 r. w sprawie Haldimann i inni p. Szwajcarii (skarga nr 21830/09).

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie podkreślić, iż również w przedmiotowej sprawie zastosowanie powinien znaleźć kontratyp prowokacji dziennikarskiej, tym samym stawianie zarzutów Piotrowi Wacowskiemu należy oceniać jako utrudnianie pracy dziennikarzom i próbę wywołania „mrożącego skutku”, mającego powstrzymać ich od dalszych działań śledczych.

Danuta Przywara
Prezes HFPC

